

Către: Iordanca-Rodica IORDANOV
Ministrul Mediului

Nr. 76 din 11.08.2023

Ref.: Avizare repetată proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale

Stimată doamnă IORDANOV,

Vă salutăm din numele Camerei Americane de Comerț din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

Prin prezenta scrisoare prezentăm comentariile și propunerile comunității AmCham Moldova la proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale expuse, inclusiv în cadrul ședințelor Grupurilor de lucru tematice pe platforma Ministerului Mediului.

1. Prin scrisoarea nr. 67 din 27.06.2023, AmCham Moldova a prezentat comentariile și propunerile comunității, care, în mare parte au fost acceptate. Astfel, a fost propusă completarea Regulamentului cu noțiunile „stație de preepurare” și „instalație de preepurare”. Potrivit tabelului de sinteză, respectiva propunere a fost acceptată, însă noțiunea „instalație de preepurare” nu se regăsește în proiectul prezentat spre avizare repetată, motiv din care, considerăm necesară definirea acesteia, în următoarea redacție:

„instalație de preepurare - instalație destinată diminuării încărcării de poluanți înainte de deversarea apei în rețeaua de canalizare”.

Totodată, la noțiunea „stație de preepurare”, după cuvintele „destinate epurării apelor uzate”, propunem completarea cu cuvintele „înainte de deversare în corpuri de apă sau terenuri”, iar noțiunea „ape menajere uzate” o propunem în următoarea redacție:

„ape menajere uzate – apele uzate care sunt generate de metabolismul uman și de activitățile menajere;”.

În cazul în care nu se acceptă, găsim necesară concretizarea noțiunii de „servicii rezidențiale”, precum și interpretarea cuvintelor „așezări și servicii rezidențiale” - așezări rezidențiale și servicii rezidențiale sau serviciile și așezările se privesc în calitate de sintagmă unică.

Întru argumentarea necesității concretizării aspectelor menționate supra, în calitate de exemplu, menționăm că, o entitate, producător de produse de patiserie, închiriază un spațiu, la etajul unui bloc, care conform definiției este o așezare industrială, însă, în procesul de producție este utilizată doar apă industrială. Per a contrario, o entitate care comercializează textile, fiind situată într-un bloc cu destinație nelocativă, utilizează apă doar pentru necesități curente (igienă personală), și, potrivit definiției, aceasta nu este situată în așezare rezidențială, deci, deversează apă industrială.

La fel, cum va fi tratată o entitate care își desfășoară activitatea pe un teren agricol, și deține 2 cămine (fântâni) pentru apă uzată (fiind contorizate și cunoscându-se volumele de deversare), or, aceasta nu se încadrează nici în categoria de așezare rezidențială, nici nerezidențială?

2. La punctul 2 sbp. 2):

- Litera f), propunem repetat să fie completată cu textul „Operatorul nu are dreptul să stabilească în acordul de preluare a apelor uzate industriale sau în contractul de furnizare a serviciului de canalizare, valori ale CMA mai mici, decât cele prevăzute în anexa nr. 1 la prezentul Regulament.”.

Conform redacției propuse în proiect, operatorul este în drept să stabilească diverși indicatori ale CMA, consumatorul fiind lipsit de posibilitatea verificării încălcării stației de epurare, astfel că, în practică, ar putea apărea situații de stabilire a indicatorilor cu valori greu de realizat sau nerealizabile pentru unii consumatori, fapt care, de altfel, se întâmplă și actualmente.

În consecință, lit. m), prin care se propune modificarea pct. 16, urmează a fi revizuită sau exclusă.

La fel, la punctul 9¹, considerăm important să fie specificat că, indicatorii de calitate/CMA trebuie să fie identici pentru agenții economici care fac parte din același timp de industrie, întru neadmiterea încălcării principiului egalității.

- Textul „în afara terenului aflat în proprietatea/posesia sau folosința acestora”, de la lit. g), solicităm să fie exclus, or, din motive obiective (lipsa spațiului necesar, lipsa infrastructurii, amplasarea), unii consumatori nu au posibilitatea tehnică de a instala punctele de control, în afara terenului.

- La litera h), propunem substituirea cuvântului „consumator” cu cuvintele „tip de activitate”.

Redacția propusă în proiect conține un risc sporit de încălcare a principiului egalității agenților economici, or, în lipsa unor criterii clare de determinare a valorilor CMA pentru consumatori, se creează condiții de tratare diferențiată a consumatorilor, fapt care, indubitabil va crea dezavantaje acestora.

La fel, reiterăm că unul din scopurile Grupului de lucru format, a fost separarea sectoarelor industriale în sarcina cărora va fi atribuită obligația de construire a stațiilor de preepurare și a celor obligați să dețină instalații de preepurare. În lipsa prevederilor aferente stabilirii criteriilor și condițiilor în care agentul economic este obligat să construiască stația de preepurare, problema ce persistă actualmente va rămâne neschimbată.

- La litera i¹), cuvintele „deversări accidentale”, solicităm a fi substituite cu cuvintele „deversări în salvă”, pentru a uniformiza conținutul actului normativ, dar și pentru a nu admite periclitarea activității consumatorilor prin sistarea deversării apelor uzate pentru deversări ne semnificative.

- La litera o⁴), textul „și condițiile schimbului de informații/rezultate aferente” necesită a fi exclus, în caz contrar este posibilă admiterea încălcării principiului egalității, prin tratarea diferențiată a consumatorilor.

La fel, solicităm substituirea cuvintelor „din momentul recepționării facturii” cu cuvintele „din momentul constatării depășirilor”. Actualmente sunt agenți economici la care au fost constatate depășiri, însă operatorul nu a facturat acest fapt, și au trecut mai multe luni, nefiind prelevate probe repetat, chiar dacă există solicitarea consumatorului în acest sens.

- La litera o⁵), textul „În cazul când contractul de prestare a serviciilor publice de canalizare nu conține mențiuni privind analiza apelor uzate într-un laborator acreditat terță parte, acestea se efectuează în laboratorul acreditat contractat de către operator.”, solicităm să fie exclus. Prevederea respectivă considerăm că este inoportună, or, prioritate se acordă cercetărilor obținute în laboratoarele acreditate de terță parte, iar la solicitarea consumatorului, se vor lua în considerare analizele probelor consumatorului efectuate de un laborator acreditat.

- La litera o¹³), textul „în termen de cel mult 30 zile”, propunem a fi substituit cu textul „în interiorul termenului general de prescripție prevăzut de legislație”.

În practică, factura de plată este înaintată consumatorului după trecerea unei perioade îndelungate de timp (chiar și până la 6 luni), termen în care actul de prelevare a probelor de apă uzată și raportul de analiză a probelor de apă uzată sunt contestate deja, deoarece sunt recepționate de către consumator într-un termen mai restrâns, astfel că, la o anumită etapă, vor fi intentate 2 procese de judecată, cu obiecte diferite. Mai mult ca atât, soluția instanței de judecată pe marginea procesului de contestare a actului de prelevare și a raportului de analiză, este una utilă și poate fi invocată în cadrul procesului de contestare a facturii de plată.

La fel, important a menționa este și faptul că operatorii sunt agenți economici, respectiv raporturile dintre aceștia și consumatori sunt de natură civilă, iar termenul de prescripție general pentru contestare este de 3 ani.

3. Totodată, propunem repetat expunerea pct. 19⁹ în redacție nouă, după cum urmează:

„19⁹. Operatorul este obligat să preleveze o singură probă de apă uzată, a cărei cantitate trebuie să fie suficientă pentru efectuarea analizei fizico-chimice. În cazul în care reprezentantul consumatorului, care participă la procesul de prelevare a probelor de apă uzată, în momentul prelevării solicită prelevarea concomitentă a probelor pentru a fi prezentate în alt laborator acreditat, în scopul efectuării încercărilor de laborator din contul acestuia, atunci operatorul în prezența reprezentantului consumatorului va trebui să preleveze o probă într-un vas cu volumul de 15 -16 l pentru omogenizarea probei, care se va împărți în 4 probe, câte două probe de apă uzată pentru fiecare parte (două probe pentru operator și două probe pentru consumator). Acest fapt se va indica în Actul/Raportul de prelevare. Fiecare parte, din contul personal, le va transmite laboratorului acreditat în domeniul apelor uzate. Consumatorul și operatorul sunt responsabili pentru transportarea, predarea probelor de control sigilate, care au fost prelevate în prezența consumatorului și a operatorului, către laboratoarele acreditate în domeniul apelor uzate în termenii și condițiile stabilite.

La transportarea probelor de apă uzată prelevate, acestea trebuie depozitate într-un dispozitiv de răcire capabil să mențină o temperatură de 5°C (±3°C).

Toate probele de apă uzată vor fi sigilate la locul prelevării acestora. După recepționarea acestor probe, laboratoarele acreditate vor efectua analiza pentru o singură probă (prima probă), iar a doua probă de control (martor) sigilată va fi păstrată în conformitate cu cerințele stabilite de standardele moldovenești care adoptă standarde europene sau internaționale.

În cazul contestării de către consumator a Raportului încercărilor de laborator, eliberat de către laboratorul acreditat al operatorului, în scopul demonstrării corectitudinii efectuării încercărilor de laborator, se vor utiliza probele de control (martor). Repetarea încercărilor de laborator din probele martor, în primul rând vor fi efectuate în laboratorul acreditat, care a efectuat încercările la comanda consumatorului și din contul acestuia, iar ulterior, în laboratorul acreditat al operatorului. La efectuarea încercărilor repetate de către laboratoarele acreditate din probele de control (martor), se vor invita pentru participare consumatorul, reprezentanții operatorului și a Centrului Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC). În cazul rezultatelor diferite, se acceptă rezultatele laboratorului acreditat independent.

Proba de control (martor) sigilată va fi păstrată în condițiile stipulate în SM/ISO 5667, în cadrul laboratorului operatorului și a laboratorului acreditat, care a efectuat încercările de laborator, la comanda consumatorului, până se va demonstra corectitudinea efectuării încercărilor de laborator și/sau acceptarea rezultatelor încercărilor de către consumator.”.

Respectiva propunere de modificare va asigura îmbunătățirea procedurii de reglementare, precum și transparența procedurii de prelevare a probelor de apă uzată.

4. Punctul 19¹⁹, propus spre completare, solicităm a fi expus în următoarea redacție:

„19¹⁹. Consumatorii sunt în drept să conteste în instanța de judecată actul de prelevare a probelor de apă uzată și raportul de analiză a probelor de apă uzată într-o procedură unică în termen de cel mult 30 zile de la data recepționării, prin poștă sau prin e-mail, a raportului de analiză a probelor de apă uzată în următoarele cazuri, dar care nu se limitează la acestea: ...”.

În practică, documentele menționate sunt recepționate în diferite zile, iar ultimul document recepționat este raportul de analiză a probelor de apă uzate. Din acest considerent, pentru corectitudine și claritate, termenul de 30 zile urmează a fi calculat de la data recepționării raportului. În cazul în care agentul economic intenționează să conteste doar raportul de prelevare, independent de raportul de încercări, atunci acesta este lipsit de acest drept.

5. Reieșind din conținutul tabelului de sinteză, propunerea AmCham Moldova de a fi majorat indicatorul de până la 35°C din Anexa nr. 1 la Regulament, a fost acceptată, însă, în proiect se regăsesc 40°C. În acest sens, solicităm să fie ajustat textul proiectului.

6. Aferent punctului 2 sbp. 4) din proiect, prin care se urmărește modificarea punctului 4 din Anexa nr. 7 la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, tariful „T” îl propunem în următoarea redacție:

„T (lei/m³) - tariful pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate determinat și aprobat prin hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică;”.

Specificarea detaliată a hotărârii în baza căreia se aprobă tariful pentru serviciul public de canalizare și epurare (Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției pentru Reglementare în Energetică nr. 489/2019, nu este practică, or, în ipoteza abrogării respectivei hotărâri, va fi necesară intervenirea cu modificări la Hotărârea nr. 950/2013, proces care implică un termen și o procedură mai îndelungată de adoptare, precum și afectează principiul securității raporturilor juridice.

Totodată, în proiect, formula de calcul pentru **CMA e**, se dublează și nu este specificată unitatea de măsură, care este absolut necesară, motiv din care, o propunem în următoarea redacție:

„**CMA e** (mg/l) - concentrația medie efectivă determinată din analizele fizico-chimice a probelor de apă, înregistrate în buletinele de analiză emise de laborator, calculată:

$$(1.1.1) \text{ CMA e} = (\text{Ci}(t1) + \text{Ci}(c_n) + \text{Ci}(t2))/n”.$$

Subsidiar, cu referire la pct. 4 din proiect, prin care se propune completarea Regulamentului cu Anexa nr. 9, menționăm faptul că, reieșind din conținutul notei informative a proiectului, Anexa nr. 9 urmează să conțină sectoarele de ramuri ale industriei obligate să instaleze stații de epurare, preepurare. Acest aspect a fost discutat și agreat în cadrul ședințelor Grupului de lucru creat pentru examinarea în complex a problemelor și impedimentelor identificate. În această ordine de idei, în vederea armonizării legislației naționale cu legislația UE și luând în considerare imposibilitatea fizică și tehnică de instalare a stațiilor de epurare/preepurare în toate ramurile de activitate incluse în redacția propusă spre aprobare a Anexei nr. 9, considerăm potrivită transpunerea domeniilor de activitate similar Anexei III din Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21.05.1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, or, nu este clară extinderea ramurilor, depășind sectoarele industriale și fiind incluse mai multe tipuri de activități (Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE cuprinde 11 ramuri, iar Anexa nr. 9 conține 34 + Deservirea). Mai mult ca atât, este de menționat că Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE face

referire doar la 3 indicatori de calitate – CCO, CBO și materiile în suspensie, fiind stabilit procentajul decantării, iar conform cadrului normativ național, referire se face la 25 de indicatori, cu diferite unități de măsuri și valori. În cazul în care modificarea propusă se consideră inoportună, se propune excluderea din conținutul Anexei nr. 9 a următorului text: ” **Deservire**

Hotel, motel, restaurante, cafenele, bar etc. unde ca urmare a activităților desfășurate are loc deversarea în sistemul public de canalizare a apelor uzate altele decât menajere.”.

Vă rog să îl considerați pe Vasile Stepanuc, Policy Manager (vasilestepanuc@amcham.md) în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Cu această ocazie, AmCham Moldova apreciază deschiderea Ministerului Mediului și reiterează angajamentul și suportul acordat în atingerea obiectivelor comune în sectorul de gestionare a apelor uzate.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova